

اگر پای آرزوهای هر دختر و پسر جوان بنشینیم، پیچیدن طنین دل‌نشین شیرین زبانی‌ها و شور و شیطنت‌های کودکان شاید نخستین آن‌ها باشد. آرزویی که در دنیای امروز به دغدغه‌ای بزرگ و نگران‌کننده تبدیل شده است و چه بسا بسیاری از دختران و پسران سال‌ها پیش از آغاز زندگی مشترک، این سؤال در ذهنشان وجود داشته باشد که آیا توفیق پدر و مادر شدن نصیبشان خواهد شد یا خیر؟! از چرایی و چگونگی ناباروری‌ها که بگذریم، کم‌لطفی است اگر از راه‌های مختلف درمانی برای رسیدن

جوانان به این آرزوی بزرگ غافل شویم. از آنجا که فرزندآوری و اجرای سیاست‌های متعدد برای رسیدن به جوانی جمعیت یکی از دغدغه‌های بزرگ در این سال‌هاست، سازمان بیمه سلامت ایران در زمینه ناباروری یک خبر خوب دارد؛ دکتر مریم آزادی، معاون دفتر خدمات تخصصی سازمان بیمه سلامت ایران، می‌گوید: زوج‌های نابارور با مراجعه به مراکز دولتی با تعرفه ۹۰ درصد و با مراجعه به سایر مراکز با ۹۰ درصد تعرفه عمومی غیردولتی زیر پوشش قرار می‌گیرند. زوج نابارور با مراجعه به پزشک و تشخیص ناباروری، برای دریافت

خدمات، توسط پزشک معالج نشان‌دار می‌شود یا به کارشناس اداره کل بیمه سلامت استان مراجعه می‌کند و نشان‌دار می‌شود. این زوج پس از نشان‌دار شدن آماده دریافت خدمات درمانی و تشخیصی هستند. این خدمات تشخیصی عبارت‌اند از آزمایش‌های مرتبط، سونوگرافی یارادیولوژی و دارو و برای تشخیص و درمان ناباروری که اگر باین اقدامات اولیه بارداری حاصل نشد، آماده دریافت خدمات فوق تخصصی مانند لقاح مصنوعی، IVF، تلقیح داخل رحمی، میکروانجکشن، انتقال جنین فریز و... می‌شوند.

زایمان طبیعی ضامن سلامت مادر و نوزاد

برنامه‌های بسیاری در حال اجراست تا نگذارد تولد فرزند، بی‌دلیل از طریق سزارین باشد

گزارش روز

زبان‌نگار
تیم تولید

درست زمانی که آمار سزارین‌های ما روز به روز زیاد می‌شود و بیش از نیمی از زایمان‌ها یا دقیق‌تر بگوییم بین ۴۰ تا ۶۰ درصد آن‌ها راشامل می‌شود از سوی دیگر، آمار کشورهای اروپایی روی ۱۰ تا ۳۰ درصد باقی مانده بود. وزارت بهداشت طرحی را اجرا کرد که همه مبنای آن، تأکید بر زایمان طبیعی بود. از زمانی که دستورالعمل برنامه ترویج زایمان طبیعی به دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور ابلاغ شد، اصل بر این منبأ قرار گرفت که همه مادران باردار توانایی زایمان طبیعی دارند، مگر در مواردی اندک که فرایند زایمان وارد مرحله‌ای شود که جان مادر و کودک را تهدید کند. در واقع، آن موقع از واژه‌ای به نام زایمان ایمن نام برده شد، به این دلیل که «زایمانی است که در محل مناسب (بیمارستان، مراکز تسهیلات زایمانی و مطب‌های ماما) به کمک عامل زایمانی مناسب (افراد دوره دیده و مجوزدار) و روش زایمانی مناسب (باتوجه به اندیکاسیون‌ها) انجام می‌شود». چندسال پس از شروع این طرح، به دلیل ترس‌های باقی مانده در ذهن زنان یا تشویق اطرافیان، هنوز بخشی از مادران طرف‌دار زایمان به روش سزارین هستند، اما بررسی وضعیت نشان می‌دهد آمار زایمان‌های طبیعی آن قدر زیاد شده است که نگرانی کمتری وجود دارد.

مقصر که بود؟

در یک دوره چندساله اتفاق افتاد. همه‌ها می‌دیده‌اند که عوارض زایمان طبیعی یا دردهای عجیب و غریبش به‌شاید هر کدام از مادران باردار می‌دانستند مادرانشان چگونه چند فرزند را به سلامت به دنیا آورده بودند، اما همچنان اصرار داشتند که توان امروزی‌ها با گذشتگان فرق دارد. آن‌ها اما در این اصرار کردن هاتنها نبودند. از سوی دیگر، پزشکان هم نقش مهمی را بازی کردند. بسیاری از پزشکان متخصص زنان مشهور، فقط به شرط سزارین، مادر را در دوران بارداری ویزیت می‌کردند و طبیعی است که آن سال‌ها زنان بسیاری فقط به همین دلیل به تیغ جراحی آنان سپرده شدند. علتی واضح هم داشت، تعرفه زایمان سزارین، پزشکان زنان و زایمان را به انجام این عمل تشویق می‌کرد. زایمان سزارین به‌عنوان یک عمل جراحی، درآمد بیشتری داشت و زمان کمتری هم از پزشک می‌گرفت. پزشک می‌توانست دستور بستری چند مادر را در یک روز بدهد و پس از آن به آسانی از استراحت طول شب و ایام تعطیلاتش استفاده کند.

سزارین بلا جان مادر و نوزاد

دختر زهره حالا بیست و یک ساله است، ولی وقتی صحبت از زایمان که می‌شود، می‌گوید: آن موقع پزشک زنان زیاد نبود، ولی از بین همان‌ها هم چندتایی خیلی معروف بودند. من سن و سالی نداشتم، فقط همه می‌فکتنند پیش فلانی زایمان کن که دستش خوب است، برای اینکه پزشک بچه ما به دنیا بیآورد، راضی شدم دخترم ۲۵ ساله است و وقتی تازه وارد ۳۷ هفته شده بود، زایمان کنم؛ چون آقای دکتر تعطیلات عید سفر خارج داشت. یادم هست نگار را به محض تولد در دستگاه گذاشتند، چون ریه‌هایش شکل نگرفته بود. خیلی ما آن موقع بر اساس تاریخی که پزشک تعیین می‌کرد، زایمان کردند، نه رشد جنین.

سمیه سه سالی است که مهاجرت کرده است و ماجرای زایمانش را خواهرش تعریف می‌کند: از اول از زایمان طبیعی می‌ترسید، آن قدر که تنها شرطش برای بچه دار شدن، سزارین بود. آن موقع یادم نیست چندصد هزار تومان زیرمیزی داد، چون پزشکان هم از بیمارستان دستمزد می‌گرفتند هم از بیماری زیرمیزی. اندازه‌اش سقفی نداشت و بستگی داشت به شهرت پزشک. یعنی باید پزشک را راضی

از سوی دیگر، همه می‌دانند که در زایمان به روش طبیعی محدودیتی در تعداد فرزندان وجود ندارد، اما مادری که سه بار سزارین کند، از بارداری بعدی منع می‌شود، زیرا باز شدن بافت شکم خطرات بی‌شماری در پی دارد.

کلاس‌های آموزشی و ماماها همراه زایمان‌های سزارینی کمتر شود و به حداقل برسد.

۹۰ درصد کمتر از میانگین کشوری
دکتر رضا تووقی مقدم، سرپرست مدیریت امور بیمارستانی و عالی خدمات بالینی، درباره اهمیت اجرای سیاست‌های صیانت از جمعیت و ترویج زایمان طبیعی و طرح تکریم مادران باردار در زایشگاه‌های بیمارستان‌های زیر پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد، درباره عملکرد معاونت بهداشتی دانشگاه به‌عنوان متولی آموزش مادران باردار، می‌گوید: از هفته شانزدهم بارداری تشویق به شرکت در کلاس‌های آمادگی برای زایمان انجام می‌شود و از هفته بیستم مادران در کلاس‌های آموزشی شرکت می‌کنند.

به گفته او، اطلاع‌رسانی و آگاه کردن مادران در طی مراقبت‌ها از هفته سی و پنجم تا انتهای بارداری در زمینه زایمان طبیعی انجام می‌شود.

اما راه‌های متوسط هرسال مدیریت زیرمجموعه‌اش نشان می‌دهد از مجموع ۸۵ هزار مادر باردار زیر پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد، حدود ۶۸ هزار مادر برای دریافت مراقبت‌های اولیه بهداشتی به پایگاه‌های سلامت و خانه‌های بهداشت مراجعه کرده‌اند، یعنی همین تعداد برای زایمان طبیعی آموزش دیده‌اند و در صورت نبود مشکل، می‌توانند زایمان کنند.

علاوه بر این‌ها، چندسال است مراکزکی دایر شده است که ورزش‌های مخصوص دوران بارداری را به مادران ارائه می‌کند. یعنی مجوریت با توانمند کردن مادران برای زایمان طبیعی است. آن‌ها از فواید این نوع زایمان جراحی، ممکن است تبعات منفی برای مادر و نوزاد داشته باشد و یقین بدارند پزشک معالج بیمار در صورت ضرورت، برای بیمار از روش سزارین استفاده می‌کند.

برخی تفاوت‌های شایع میان ۲ روش زایمان

زایمان طبیعی	زایمان به روش سزارین
بهبودی کامل بعد از زایمان طبیعی در نهایت حدود ۴ تا ۶ هفته است.	دوره نقاهت دست کم حدود ۶ تا ۸ هفته است و در این مدت، انجام فعالیت‌هایی مانند خم شدن یا برداشتن وسایل سنگین محدودیت دارد.
بعد از زایمان درد کم است.	بعد از زایمان محل برش‌ها تا ماه‌ها و گاه سال‌ها دردناک است.
در بارداری بعدی عوارض کمتر است و می‌توان هر یک از روش‌ها را انتخاب کرد.	ممکن است فرد در بارداری بعدی نتواند زایمان طبیعی را انتخاب کند.
به دلیل عبور نوزاد از کانال زایمان و تماس با باکتری‌ها، سیستم ایمنی بدن قوی می‌شود.	اگر قبل از هفته ۳۹ بارداری سزارین انجام شود، احتمال مشکلات تنفسی نوزاد وجود دارد.
محدودیتی برای تعداد زایمان‌های بعدی وجود ندارد.	احتمال عفونت محل برش و دیواره رحم، خون‌ریزی زیاد، آسیب به مثانه و روده در جراحی، واکنش منفی به بیهوشی، ترومبوز ورید عمقی و آمبولی ریه وجود دارد. همچنین، در سزارین‌های بعدی احتمال جفت سرراهی افزایش پیدا می‌کند.
میزان بستری مادران کم است.	میزان بستری شدن دوباره در عرض ۶۰ روز بعد از سزارین، دوبرابر زایمان طبیعی است.
احتمال پارگی رحم در زایمان بعدی اندک است.	در صورتی که مادر با فاصله زمانی کمتر از ۱۸ ماه باردار شود، احتمال پارگی رحم سه برابر افزایش می‌یابد.

مسجدی که کارساز شد

ماجرای سه ساله مسجدی که در ۱۳۹۸ برمی‌گردد، وقتی منتظران لقا تم (ع) واقع در بولوار توس تصمیم گرفتیم به امری مغفول در فعالیت مساجد توجه کنیم، ما در کانون فرهنگی مسجدمان شاخه‌ای را ایجاد کردیم با عنوان «فرمایشات رهبری، پنج‌ماه تمام کارمان این بود که صحبت‌های رهبر معظم انقلاب را بررسی کنیم و ببینیم تأکیدهای ایشان در آن مقطع و بازه‌های نزدیک به آن، حول چه محورهایی است. هر چه بیشتر شنیدیم و عمیق‌تر شدیم، دیدیم که روی موضوع اقتصاد تأکید ویژه دارند. مثلاً در انتخاب شعارهای سال، این طور بود که تصمیم گرفتیم مسجد را در کارهای اقتصادی با رویکرد تولید فعال کنیم. در نخستین گام، سراغ تولید قطع کن برقی رفتیم. نمونه چینی‌اش را بررسی کردیم و برخی مزیت‌های رقابتی را به آن اضافه کردیم، بازار بود و شیفتن رقبا. خلاصه‌اش این شد که بعد از مدتی، در این پروژه شکست خوردیم. کرونا که آمد، به حوزه تولید ماسک وارد شدیم در انواع مختلف، از فیلتردار تا سه لایه و... قیمت‌هایمان کمتر از نرخ بازار بود و انحصار را به نفع مصرف‌کننده می‌شکست.

به سال ۱۴۰۰ رسیدیم بودیم، با این دو تجربه اقتصادی، مشکلات تولید و فروش دستمان آمده بود و برای حل آن، ایده‌های تازه‌ای داشتیم. برای همین فعالیتیمان را در چند محور پیش بردیم.

یکی از اسب‌هایی که به آن رسیده بودیم، جای خالی دلال اسلامی در بازار بود. ما تولیدکننده اسلامی و فروشنده اسلامی داریم، اما واسطه‌ای که این دو راه هم وصل کند، کمتر داریم. طوری که هزینه‌ها را کم کند و حضورش به نفع تولیدکننده و مصرف‌کننده باشد. اپلیکیشن «فاریت» را به همین منظور طراحی کردیم که الان هم دارد استفاده می‌شود. کار دیگری که انجام دادیم و هنوز هم ادامه دارد، مختص تأیید است که اوج فراغت نوجوانان به شمار می‌رود. خاطریم هست یکی دو هفته مانده به تابستان ۱۴۰۰ با همه مشاغل اطراف مسجد صحبت کردیم تا اگر شاگرد می‌خواهند، ویژگی‌های آن را به ما بگویند. به عبارتی واسطه شدیم بین کسبه محله و نوجوانانی که می‌خواستند خوشبختانه آن قدر از این ابتکار استقبال شد که در تابستان امسال از همه نقاط شهر برای استفاده از این طرح تقاضای داشتیم. آخرین آماری که از معرفی نوجوان و استادکار به یکدیگر داریم، به عدد ۳۱۷ رسیده است. جالب است بدانید که بنده اجرایی در فاریت نیز عمدتاً نوجوان‌ها هستند، همان قشری که جامعه امروز، کمتر توانمندی‌ها و مسئولیت‌پذیری‌شان را باور دارد. علاوه بر فعالیت‌های اشاره شده که جنبه اقتصادی آن پررنگ است، تلاش کردیم به بخشی از فعالیت‌های مسجدی نیز جذابیت اقتصادی را اضافه کنیم. مثلاً در کانون فرهنگی مسجد، بخش تولید محتوا راه‌اندازی کردیم. به هر نوجوانی که بتواند در این زمینه کمکمان کند، حق الزحمه پرداخت می‌کنیم. مثلاً فوتوشاپ بلد است و می‌تواند پوستر طراحی کند یا می‌تواند به عنوان ادمین کانال همراهی‌مان کند. ناگفته نماند که در برنامه توسعه‌مان افق‌های بلندتری برای این رده سنی دیده‌ایم، اینکه پیگیر کسب و کاری باشیم که نوجوانان خودشان مدیر آن باشند و مجوز نیز به اسم خودشان گرفته شود. شاید ایده عجیبی به نظر برسد یا در اجرای آن با موانعی مواجه شویم. این‌ها برای ما مسجدی‌ها چیز تازه‌ای نیست. در این مدت که بنا داشتیم در فعالیت‌هایمان در مسجد منتظر لقا تم (ع) جنبه اقتصادی را برجسته کنیم نیز از این تردیدها و نپه‌ها زیاد دیدیم و شنیدیم، و اکثراًهایی از این دست که مسجد جای عبادت است، نباید با جور کردن شغل برای نوجوان، مسجد را از حضورشان خالی کرد و صحبت‌هایی از این دست.

از کنار همه این‌ها عبور کردیم. در حالی که مستند به احادیث و روایات، اطمینان داشتیم در مسیر درستی گام برمی‌داریم، احادیثی که روی کار و اهمیت اقتصاد دست‌گذاشته‌اند و نمی‌شود مسجد را مخاطب آن ندانست. نمونه‌اش حدیثی از پیامبر اسلام (ص) که می‌فرمایند: عبادت ۱۰ جزء دارد که ۹ جزء آن کار و کسب روزی حلال است.

علی قربانی
مدیر کانون فرهنگی مسجد منتظران (ع)